

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayeu
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1685 (190/2026) | 21.08.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Aleksandra Kuczyńska-Zonik

Rząd mniejszościowy w Estonii

Rezygnacja dwóch parlamentarzystów z członkostwa w Partii Reform i Eesti 200 oznacza, że rząd Estonii utracił większość parlamentarną. W praktyce ograniczy to zdolność do sprawnego realizowania programu w przededniu wyborów prezydenckich i parlamentarnych. Utrzymanie stabilności będzie wymagało doraźnych porozumień w parlamencie, a obecne napięcia mogą zapoczątkować szersze zmiany na estońskiej scenie politycznej.

Koalicję rządzącą w Estonii tworzą Partia Reform i Eesti 200. 9 sierpnia Kalev Stoicescu opuścił Eesti 200, natomiast dzień później Meelis Kiili wystąpił z Partii Reform. Obaj byli członkami parlamentarnego Komitetu Obrony Narodowej. W rezultacie koalicja utraciła większość bezwzględną, która wymaga co najmniej 51 głosów w 101-osobowym parlamencie. Obecnie dysponuje ona 50 mandatami – 38 przypada na Partię Reform, a 12 na Eesti 200.

Przyczyny utraty większości. Utrata większości jest wynikiem zarówno wcześniejszych napięć politycznych, jak i indywidualnych decyzji parlamentarzystów. Po pierwsze, znaczenie ma ewolucja układu koalicyjnego. W marcu 2025 r. premier Kristen Michal zdecydował o wykluczeniu Partii Socjaldemokratycznej z koalicji rządowej, m.in. w związku z rozbieżnościami dotyczącymi polityki podatkowej. W efekcie nowa koalicja dysponowała już ograniczonym zapleczem parlamentarnym. Po drugie, istotną rolę odegrały indywidualne motywacje parlamentarzystów. Meelis Kiili wskazywał na narastający dystans wobec stanowiska partii dotyczącego kierunku polityki w obszarze obronności, bezpieczeństwa oraz długofalowego rozwoju państwa. Jego zdaniem, kontrowersje budziło zwłaszcza uzasadnienie estońsko-szwedzkiego porozumienia w kwestii odpłatnego udostępnienia miejsc więziennych¹. Zapowiedział, że pozostanie w Riigikogu jako poseł niezależny. Z kolei Stoicescu nie podał motywacji swojej decyzji. W przyszłości może związać się z jedną z partii prawicowych.

Wyzwania dla rządu

1. Uchwalanie budżetu i rosnąca presja fiskalna. Bezpośrednim testem stabilności rządu będzie procedura uchwalania budżetu państwa na 2027 r. Koalicja będzie poszukiwać poparcia wśród parlamentarzystów niezależnych oraz potencjalnie części opozycji. Problem polityczny nakłada się na rosnące wyzwania fiskalne. Dług publiczny wzrósł do 24,1% PKB w 2025 r., podczas gdy w 2019 r. wynosił 9%. Przyczyny tej sytuacji to: wzrost wydatków obronnych, duże inwestycje infrastrukturalne (m.in. Rail Baltica) oraz słaby wzrost gospodarczy. Komisja Europejska prognozuje dalszy wzrost relacji długu do PKB – do ok. 30,5% w 2027 r.² Rząd będzie zatem musiał utrzymać zdolność finansowania bezpieczeństwa państwa, wspierać wzrost gospodarczy oraz ograniczać presję na finanse publiczne.

2. Wybory prezydenckie jako test zdolności do budowania ponadpartyjnego konsensusu. Utrata większości przez koalicję dodatkowo komplikuje proces wyborczy. Wyboru dokonuje parlament, jednak obecny układ rządzący nie dysponuje samodzielnie wystarczającą liczbą głosów do wyboru prezydenta. Konieczne będzie zatem wypracowanie szerszego porozumienia między partiami. Pierwsza tura wyborów w Riigikogu została zaplanowana na 2 września 2026 r., a rejestracja kandydatów odbędzie się w dniach 21-24 sierpnia. Kandydat musi uzyskać poparcie co najmniej dwóch trzecich składu Riigikogu, czyli zdobyć 68 głosów. Jeżeli po trzech turach parlament

¹ Umowa ratyfikowana przez Riigikogu w czerwcu 2026 r. umożliwia przyjęcie w więzieniu w Tartu do 600 szwedzkich osadzonych.

² European Commission, *Economic forecast for Estonia*, 21.05.2026, https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-member-states/country-pages-including-country-reports/estonia/economic-forecast-estonia_en [18.08.2026].

nie wybierze prezydenta, procedura przechodzi do Kolegium Elektorów lub wraca do Riigikogu, i proces rozpoczyna się od początku (szerzej: [„Komentarze IEŚ”, nr 433](#))³.

W debacie publicznej pojawiają się obecnie nazwiska kilku potencjalnych kandydatów. Należą do nich m.in. Tiit Land, rektor Tallinn University of Technology (TalTech), oraz Ülle Madise, pełniąca funkcję kanclerza sprawiedliwości⁴. Landa wspierają prawicowa Isamaa i Partia Centrum. Z kolei Madise uzyskała poparcie Partii Reform, Eesti 200 i socjaldemokratów. Kandydatka cieszy się ponadto dużym szacunkiem społecznym (według badań Delfi z sierpnia 2026 r. – za jej kandydaturą opowiedziało się 32% ankietowanych). Z kolei opozycyjna Estońska Konserwatywna Partia Ludowa (EKRE) wskazała jako swojego kandydata Marta Helmego, jednego z założycieli ugrupowania. Obecny prezydent Alar Karis, który kończy kadencję 10 października 2026 r., oświadczył, że nie będzie ubiegać się o reelekcję.

3. Perspektywa utworzenia nowej koalicji. Teoretycznie utrata większości mogłaby prowadzić do próby utworzenia nowego rządu przez partie opozycyjne. W obecnych uwarunkowaniach scenariusz ten wydaje się jednak mało prawdopodobny. Dla opozycji lepszym rozwiązaniem wydaje się wykorzystywanie słabości rządu mniejszościowego i przygotowanie do planowanych wyborów parlamentarnych. Wejście do koalicji oznaczałoby konieczność opracowania budżetu na 2027 r. i wzięcie odpowiedzialności za sposób sfinansowania wydatków obronnych.

4. Możliwość głosowania nad wotum nieufności. Do skutecznego odwołania rządu lub poszczególnych ministrów potrzebne jest poparcie co najmniej 51 parlamentarzystów, co oznacza, że również w tym przypadku konieczne byłoby pozyskanie głosów posłów spoza głównych bloków partyjnych.

5. Rosnąca presja wewnątrz partii koalicyjnych. Dodatkowym czynnikiem ryzyka jest spadek poparcia dla ugrupowań tworzących rząd. Partia Reform oraz Eesti 200 znajdują się obecnie w znacznie słabszej pozycji sondażowej niż główne partie opozycyjne. Według badań ośrodka Emor z lipca 2026 r. poparcie dla Partii Reform wynosi ok. 14%, a Eesti 200 znajduje się poniżej progu wyborczego. Jednocześnie wyraźnie silniejszą pozycję zajmują Isamaa (24%) i Partia Centrum (20%). Może to zwiększać prawdopodobieństwo dalszych napięć wewnątrz ugrupowań koalicyjnych. Perspektywa wyborów parlamentarnych w 2027 r. może skłaniać posłów do dystansowania się od niepopularnych decyzji rządu ze względu na ich potencjalny wpływ na dalszą karierę polityczną.

Wnioski i prognozy. Przejście do modelu rządu mniejszościowego w Estonii oznacza, że zdolność koalicji do uchwalania ustaw będzie uzależniona od pozyskiwania doraźnego poparcia parlamentarzystów spoza jej formalnego zaplecza. Estonia ma doświadczenie w funkcjonowaniu rządów mniejszościowych (2009 i 2018), a obecny premier będzie próbował utrzymać gabinet poprzez negocjowanie poparcia dla poszczególnych projektów ustaw. Będzie to oznaczało konieczność prowadzenia bardziej intensywnych negocjacji parlamentarnych oraz poszukiwania kompromisów dotyczących poszczególnych ustaw.

Największym testem będzie przyjęcie budżetu oraz wybór prezydenta. W odniesieniu do budżetu rząd będzie musiał udowodnić, że jest w stanie zapewnić stabilność finansów publicznych mimo braku większości. W sprawie wyborów prezydenckich konieczne będzie natomiast uzyskanie znacznie szerszego konsensusu. W przypadku pogłębiającego się kryzysu politycznego jest bardzo prawdopodobne, że procedura wyborcza zakończy się przejściem do Kolegium Elektorów.

³ Interesująca sytuacja miała miejsce w 2016 r., kiedy impas w wyborze prezydenta przełamał dopiero konsensus zawarty przez tzw. Parlamentarną Radę Starszych (nieformalny organ składający się z przewodniczącego Riigikogu, dwóch wiceprzewodniczących oraz przewodniczących wszystkich frakcji parlamentarnych). Wówczas, po fiasku w procedurze na poziomie Kolegium Elektorów, w błyskawiczny sposób udało się uzgodnić kandydaturę Kersti Kaljulaid.

⁴ Kanclerz sprawiedliwości pełni funkcję ombudsmana oraz kontroluje zgodność aktów prawnych z konstytucją i ustawami. Jego odpowiednikiem w Polsce byłoby rzecznik praw obywatelskich i rzecznik praw dziecka oraz Trybunał Konstytucyjny.